

Европейски съвет

Брюксел, 1 февруари 2024 г.
(OR. en)

EUCO 2/24

CO EUR 2
CONCL 1

БЕЛЕЖКА

От: Генералния секретариат на Съвета
До: Делегациите

Относно: Извънредно заседание на Европейския съвет (1 февруари 2024 г.)
— Заключение

Приложено се изпращат на делегациите заключенията, приети от Европейския съвет на посоченото по-горе заседание.

Европейският съвет отдаде почит на бившия председател на Комисията Жак Делор, починал на 27 декември 2023 г. Той беше движеща сила за европейския проект и изигра ключова роля за изграждането на Европейския съюз в днешния му вид.

*

* *

МНОГОГОДИШНА ФИНАНСОВА РАМКА ЗА ПЕРИОДА 2021 – 2027 г.

Европейският съвет постигна съгласие по прегледа на многогодишната финансова рамка (МФР) за периода 2021 – 2027 г., както е посочено в настоящия документ. Всички стойности, освен ако не е посочено друго, са по текущи цени.

Подкрепа за Украйна

1. Европейският съвет подчертава, че е необходимо заедно с партньорите да се осигури стабилна, предвидима и устойчива финансова подкрепа за Украйна за периода 2024 – 2027 г. За да се допринесе за възстановяването, реконструкцията и модернизацията на страната, да се насърчи социалното сближаване и постепенната интеграция в Съюза с оглед на евентуално бъдещо членство в него, ще бъде създаден Механизъм за Украйна за периода 2024 – 2027 г.
2. За периода 2024 – 2027 г. сборът от общите ресурси, предоставени от Механизма, няма да надвишава 50 млрд. евро, от които:
 - i) 33 млрд. евро под формата на заеми, гарантирани чрез удължаване до 2027 г. на съществуващата гаранция от бюджета на Съюза, над таваните, за финансова помощ за Украйна, налична до края на 2027 г.;
 - ii) 17 млрд. евро под формата на безвъзмездна подкрепа по линия на нов тематичен инструмент „Резерв за Украйна“, създаден над таваните на МФР за периода 2021 – 2027 г. Потенциалните приходи биха могли да бъдат генерирани съгласно съответните правни актове на Съюза относно използването на извънредни приходи, държани от частни субекти, произтичащи пряко от блокираните активи на Руската централна банка.

3. За да се оптимизира използването на наличните суми, неизползваните бюджетни кредити за поети задължения и бюджетни кредити за плащания по този инструмент ще бъдат автоматично пренасяни за следващата година. Частта от годишната сума, произтичаща от предходната година, ще се използва първа.
4. Европейският съвет изтъква необходимостта да се засили ангажираността на Украйна с усилията ѝ за възстановяване и реконструкция посредством план, който да бъде изготвен от украинското правителство и в който да бъде изложена програмата за реформи и инвестиции на Украйна по пътя ѝ към членство в ЕС. Още преди приемането на плана, силно насърчавано ще бъде възможно най-широкото участие на донори извън Европейския съюз в цялостните усилия за възстановяване и реконструкция на Украйна.
5. Поддържането и зачитането от страна на Украйна на ефективни демократични механизми, включително на многопартийна парламентарна система и на върховенството на закона; както и осигуряването на гаранции за зачитането на правата на човека са предварително условие за подкрепата за Украйна от Механизма. При прилагането на Механизма Комисията и Украйна вземат всички подходящи мерки за защита на финансовите интереси на Съюза, по-специално по отношение на предотвратяването, разкриването и коригирането на измами, корупция, конфликти на интереси и нередности.
6. Съветът ще играе ключова роля в управлението на Механизма за Украйна. В този смисъл с квалифицирано мнозинство се приема решение за изпълнение на Съвета за приемането и измененията на Плана за Украйна и за одобряването и временното спиране на плащанията въз основа на съответните оценки и предложения на Комисията.
7. Въз основа на годишния доклад на Комисията относно прилагането на Механизма за Украйна Европейският съвет ще провежда ежегодно дебат относно прилагането на Механизма с цел предоставяне на насоки. При необходимост, след две години Европейският съвет ще прикани Комисията да представи предложение за преглед в контекста на новата МФР.

Функции 4 и 6 – Миграция и външно измерение

8. Миграцията е европейско предизвикателство, което изисква европейски отговор.
9. За да се осигури достатъчно финансиране за подпомагане на държавите членки в управлението на неотложните предизвикателства и нужди, свързани с миграцията и управлението на границите в държавите членки на първа линия, както и в онези, засегнати от войната в Украйна и в Близкия Изток, за прилагането на Новия пакт за миграцията и убежището, след като бъде приет, включително новите гранични процедури, функция 4 ще бъде подсилена с 2 млрд. евро.
10. Европейският съвет припомня потенциалното използване на фондовете на кохезионната политика за справяне с предизвикателствата и нуждите, свързани с миграцията. За тази цел той приканва Комисията да съдейства на държавите членки да се възползват от тази възможност.
11. За да може Съюзът да окаже необходимата подкрепа в контекст на изключително геополитическо напрежение, приоритетите на функция 6 ще бъдат подсилени със 7,6 млрд. евро. Това ще способства за поддържане на ефективно сътрудничество с трети държави в областта на миграцията, включително подкрепа за сирийските бежанци в Турция и по-широкия регион, както и за продължаване на вече предприетите действия по линия на Доверителния фонд на ЕС за Африка. Ще способства и за подкрепата на Западните Балкани, южното съседство и Африка, включително партньорства и финансиране за миграционните маршрути. Следва да се осигури достатъчно финансиране за резерва за ИССРМС.

Платформа за стратегически технологии за Европа (STEP)

12. Европейският съюз трябва да гарантира своя суверенитет и конкурентоспособност в стратегическите сектори, като укрепи своята устойчивост и производителност, мобилизира финансиране, намали стратегическите си зависимости, инвестира в уменията на бъдещето и направи своята икономическа, промишлена и технологична база пригодна за екологичния и цифровия преход, като гарантира сближаването и равнопоставеността на единния пазар. Европейският съвет приветства мобилизирането на съществуващите инструменти на ЕС за финансиране с цел бързо разгръщане на финансовата подкрепа за инвестиции в критични технологии.

За тази цел ще бъде улеснено използването на наличното финансиране и ще бъдат създадени полезни взаимодействия между инструментите за финансиране с цел увеличаване на подкрепата за критични технологии. Във връзка с това за приоритетите на STEP за програмния период 2021 – 2027 г. ще се прилага ставка на съфинансиране от 100% и предварително финансиране в размер на 30%.

13. За да се увеличи инвестиционният капацитет в областта на отбраната, за Европейския фонд за отбрана (ЕФО) по функция 5 ще бъдат отпуснати допълнителни 1,5 млрд. евро.
14. И накрая, с цел да се облекчи административният натиск върху държавите членки, за да им се даде възможност да адаптират програмите си спрямо целите на STEP и да се осигури организирано приключване на програмите, крайният срок за подаване на окончателното заявление за междинно плащане и свързаните с него документи през програмния период 2014 – 2020 г. следва да бъде удължен с 12 месеца, а за разходите, декларирани през последната счетоводна година, ще се прилага ставка на съфинансиране от 100%.

Лихвени плащания в рамките на Next Generation EU

15. За да се изпълни правното задължение на Съюза за своевременно и пълно посрещане на лихвените плащания по NGEU, с оглед на допълването при необходимост на настоящите разпоредби във функция 2б, следният каскаден механизъм ще гарантира, че необходимите суми са на разположение за плащане на разходите за дължимите лихви и купонни плащания.

16. Стъпка 1: съществуващият бюджетен ред за EURI във функция 2б в годишния бюджет ще бъде използван изцяло.

Стъпка 2: ако разходите за лихвени плащания по NGEU не могат да бъдат покрити от съществуващия бюджетен ред за EURI във функция 2б, в рамките на годишната бюджетна процедура ще се търси финансиране за покриване на значителна част от необходимите суми, доколкото е възможно, с цел да се мобилизира сума, равна на около 50% от превишението на разходите за лихвени плащания по NGEU като референтен показател. За тази цел тя ще черпи от възможностите, създадени от изпълнението на бюджета на програмите и промяната на приоритетите, както и от нетематичните специални инструменти (Инструмента за гъвкавост и Единния инструмент за маржовете), в съответствие с приложимите секторни правила и други правни задължения, като се вземат предвид приоритетите и разумното бюджетиране. Националните пакети на държавите членки, за които е поето правно задължение, по-специално тези по линия на ОСП и политиката на сближаване, няма да бъдат засегнати от преразпределението и промяната на приоритетите, посочени в настоящия параграф.

Стъпка 3: ще бъде създаден нов инструмент над таваните на МФР. Този инструмент ще бъде извънреден и ограничен, насочен към справянето със ситуацията, при която операциите по получаване на заеми за NGEU все още са в ход при променящи се пазарни условия.

Този инструмент ще бъде мобилизиран само ако е необходимо допълнително финансиране след стъпки 1 и 2. Всяка година чрез този инструмент първо ще бъде мобилизирана сума, равняваща се на размера на отменените бюджетни кредити от предходни години от програми на Съюза, които не са пренесени съгласно друго специфично приложимо законодателство. Отменените бюджетни кредити, съответстващи на външни целеви приходи, няма да се вземат предвид при мобилизирането на средства по инструмента.

В случай на непредвидена ситуация на продължаващо просрочване Комисията ще предложи да се мобилизират допълнителни бюджетни кредити чрез инструмента като предпазен механизъм.

17. В контекста на годишната бюджетна процедура Съветът, преди да приеме позицията си по годишния бюджет, ще прецени дали е целесъобразно решението за финансиране на разходите за лихвени плащания по NGEU съгласно стъпки 1 – 3 и ако е приложимо – мобилизирането на предпазния механизъм.

Ако Съветът прецени, че мобилизирането на предпазния механизъм не е целесъобразно, той ще прикани Комисията да преразгледа предложението си с цел увеличаване на сумата, мобилизирана в рамките на годишната бюджетна процедура. Съветът ще обърне особено внимание на размера на отменените бюджетни кредити, мобилизирани в стъпка 3, в случай че това равнище достигне 5 млрд. евро годишно или над 15 млрд. евро кумулативно за периода 2025 – 2027 г.

18. Ако, по изключение, една или повече държави членки сметат, че са налице сериозни опасения относно мобилизирането на предпазния механизъм, тя(те) може да поиска(т) от председателя на Европейския съвет въпросът да бъде разгледан на следващото заседание на Европейския съвет.
19. Новият инструмент има изключителен характер и е ограничен до срока на настоящата МФР. Той не засяга следващата МФР.
20. Европейският съвет припомня ангажимента съгласно Договорите за гарантиране на наличието на финансови средства, позволяващи на Съюза да изпълнява своите правни задължения спрямо трети страни.
21. Таванът за общата сума на Инструмента за гъвкавост ще бъде увеличен с 2 млрд. евро.

Специални инструменти

Резерв за солидарност и спешна помощ

22. Максималният размер на средствата в резерва за солидарност и спешна помощ (SEAR) ще бъде увеличен с 1,5 млрд. евро.

23. С оглед на природните бедствия на територията на Европа и природните бедствия и хуманитарните кризи в трети държави и за да се избегне наличието на конкуриращи се приоритети, съществуващият резерв за солидарност и спешна помощ (SEAR) следва да бъде разделен на два отделни инструмента, както следва:
- i) европейският резерв за солидарност ще разполага със средства в размер на 800 млн. евро годишно, увеличение с 216 млн. евро годишно (по цени от 2018 г.) за помощ в отговор на извънредни ситуации в обхвата на фонд „Солидарност“ на Европейския съюз;
 - ii) резервът за спешна помощ ще разполага със средства в размер на 400 млн. евро годишно, увеличение с 108 млн. евро годишно (по цени от 2018 г.) за бързо реагиране на специфични спешни нужди в Съюза или в трети държави.
24. Годишните суми, които не са използвани за европейския резерв за солидарност и за резерва за спешна помощ, чийто срок на действие изтича в съответствие с действащите правила, ще бъдат предоставени за използване в Инструмента за гъвкавост през следващата година.

Нови собствени ресурси

25. Както беше договорено през 2020 г., Съюзът ще продължи да работи за въвеждането на нови собствени ресурси. Постъпленията от новите собствени ресурси, въведени след 2023 г., ще бъдат използвани за предсрочно погасяване на заемите по линия на NGEU.

Въздействие върху плащанията

26. За да се осигури адекватно равнище на бюджетните кредити за плащания, което да съответства на увеличеното равнище на бюджетните кредити за поети задължения, общият таван на бюджетните кредити за плащания съгласно Единния инструмент за маржовете ще бъде запазен, но ще бъде коригиран чрез прехвърляне на необходимия таван от 2025 г., за да може Съюзът да покрие нуждите, предвидени за 2026 г.

Елементи, които намаляват въздействието върху националните бюджети

27. Европейският съвет изтъква бюджетните предизвикателства пред Съюза и държавите членки в контекста на последователни кризи, геополитически сътресения и несигурност.
28. В този контекст приоритетите, определени при това междинно преразглеждане, ще бъдат частично финансирани, както следва:
29. Сума в размер на 10,6 млрд. евро ще бъде преразпределена за посочените по-горе приоритети, без да се излагат на риск политическите приоритети в рамките на настоящата МФР:
 - а) 4,5 млрд. евро – от които 2,6 млрд. евро повторно използване на отменени бюджетни кредити в рамките на ИССРМС и ИПП, и 1,9 млрд. евро, освободени от ИССРМС в резултат на включването в Механизма за Украйна на разходите за финансова подкрепа за Украйна, за които беше взето решение през 2022 г. – ще подпомагат новите приоритети, финансирани по тези програми;
 - б) 2,1 млрд. евро ще бъдат преразпределени от „Хоризонт Европа“ за периода 2021 – 2027 г. и ще бъдат използвани за подпомагане на програмите, определени при това междинно преразглеждане;
 - в) 0,6 млрд. евро ще бъдат преразпределени от резерва за приспособяване във връзка с последиците от Брексит;
 - г) Годишният размер на средствата за Европейския фонд за приспособяване към глобализацията ще бъде намален на 30 млн. евро (по цени от 2018 г.), считано от 2024 г., което ще доведе до общи икономии в размер на 1,3 млрд. евро за периода 2021 – 2027 г., включително сумите, чийто срок на действие изтече през периода 2021 – 2023 г.;
 - д) 1,1 млрд. евро ще бъдат преразпределени от компонентите за пряко управление на ОСП и Кохезионния фонд, без да се засяга следващата МФР. Националните пакети на държавите членки няма да бъдат засегнати;
 - е) 1 млрд. евро ще бъдат преразпределени от програмата „ЕС в подкрепа на здравето“.

Резюме

30. Европейският съвет постига съгласие за укрепване на новите приоритети с 64,6 млрд. евро (от които 33 млрд. заеми и 10,6 млрд. преразпределени средства), както следва:

+ 50 млрд. евро за Украйна (17 млрд. евро безвъзмездни средства и 33 млрд. евро заеми)
+ 2 млрд. евро за Миграция и управление на границите (функция 4)
+ 7,6 млрд. евро за Съседните региони и светът (функция 6)
+ 1,5 млрд. евро за Европейския фонд за отбрана в рамките на новия инструмент STEP (платформа за стратегически технологии за Европа)
+ 2 млрд. евро за Инструмента за гъвкавост
+ 1,5 млрд. евро за резерва за солидарност и спешна помощ

Таблица 1

Сумите са в млрд. евро

Междинно преразглеждане по приоритети		
	ПРИОРИТЕТИ	ПЕС 4
Украйна	Безвъзмездни средства и провизии	17.0
	Заеми	33.0
	Общо Украйна	50.0
Миграция/ външни предизвикателства	Функция 4	
	Фонд „Убежище, миграция и интеграция“ (ФУМИ)	0.8
	Инструмент за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ИУГВП)	1.0
	Агенция на Европейския съюз в областта на убежището	0.2
	Общо Функция 4	2.0
	Функция 6*	
	Сирийски бежанци (Сирия, Йордания, Ливан)	1.6
	Сирийски бежанци (Турция)	2.0
	Южно съседство	2.0
	Западни Балкани	2.0
	Общо Функция 6	7.6
Общо Миграция и външни предизвикателства	9.6	
STEP	Фонд за иновации	
	Invest EU	
	Европейски съвет по иновациите в рамките на „Хоризонт Европа“	
	Европейски фонд за отбрана	1.5
	Общо STEP	1.5
Разходи за финансиране на NextGenerationEU – каскаден механизъм		0.0
Администрация		
Инструмент за гъвкавост		2.0
Резерв за солидарност и спешна помощ (SEAR)		1.5
ОБЩО БЕЗВЪЗМЕЗДНИ СРЕДСТВА		31.6
ОБЩО ЗАЕМИ		33.0
ОБЩО ПРИОРИТЕТИ		64.6
ПРЕРАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СРЕДСТВА		
	Лихвени плащания от националните бюджети (макрофинансова помощ +)	0.0
	Преразпределение на средства в рамките на функция 4	0.0
	Преразпределение на средства в рамките на функция 6	4.5
	Европейски фонд за приспособяване към глобализацията за	1.3
	Преразпределение на средства от „Хоризонт Европа“	2.1
	Резерв за приспособяване във връзка с последиците от Брексит	0.6
	Сближаване/Централно управлявани програми по ОСП	1.1
	Преразпределение на средства от функция 2 — EU4Health	1.0
ОБЩО ПРЕРАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СРЕДСТВА		10.6
ОБЩО НОВИ СРЕДСТВА		21.0

* Както е посочено в точка 10 от документ 23/23.

*

* *

УКРАИНА

31. Европейският съвет припомня предходните си заключения и отново потвърждава непоколебимия ангажимент на Европейския съюз да продължи да предоставя солидна политическа, финансова, икономическа, хуманитарна, военна и дипломатическа подкрепа на Украйна и нейния народ толкова дълго, колкото е необходимо.
32. Европейският съвет изтъква отново решимостта на Европейския съюз и на държавите членки да продължат да предоставят навременна, предвидима и устойчива военна подкрепа за Украйна, а именно чрез Европейския механизъм за подкрепа на мира и военната мисия на ЕС за предоставяне на помощ, както и чрез пряка двустранна помощ от страна на държавите членки, в съответствие с нуждите на Украйна. Той ще продължи да разглежда въпроса.
33. Европейският съвет направи преглед на работата в Съвета във връзка с военната подкрепа за Украйна по линия на Европейския механизъм за подкрепа на мира и предложеното увеличаване на общия му финансов таван. Европейският съвет приканва Съвета да постигне до началото на март 2024 г. споразумение за изменение на Решение (ОВППС) 2021/509 на Съвета въз основа на предложението на върховния представител за фонд за помощ за Украйна и предложените ключови условия, като вземе предвид предложенията на държавите членки.
34. Европейският съвет изтъква отново и спешната необходимост от ускоряване на доставката на боеприпаси и ракети, по-специално с оглед на ангажимента за предоставяне на Украйна на един милион броя артилерийски боеприпаси. Той приветства постигнатия напредък и призовава държавите членки да разгледат всички варианти за посрещане на нуждите на Украйна и да ускорят усилията за постигане на тази цел, включително да продължат да извършват дарения на запаси, да пренасочват съществуващи поръчки и да правят необходимите нови поръчки, което ще допринесе за увеличаване на производствения капацитет на европейската промишленост.
35. Военната подкрепа ще бъде предоставена и ангажиментите към сигурността ще бъдат поети при пълно зачитане на политиката за сигурност и отбрана на определени държави членки и като се вземат предвид интересите на всички държави членки в областта на сигурността и отбраната.

36. На следващото си заседание през март 2024 г. Европейският съвет ще разгледа отново въпроса за сигурността и отбраната, включително необходимостта Европа да увеличи цялостната си отбранителна готовност и да укрепи допълнително своята технологична и промишлена база, с цел постигане на съгласие относно по-нататъшните стъпки за повишаване на устойчивостта, иновативността и конкурентоспособността на европейската отбранителна промишленост.
37. Европейският съвет приветства постигнатото споразумение по решението на Съвета и регламента на Съвета относно използването на извънредни приходи, държани от частни субекти, произтичащи пряко от блокираните активи на Русия, в подкрепа на Украйна.

БЛИЗКИЯТ ИЗТОК

38. Европейският съвет обсъди последните събития в Близкия изток.

*

* *

39. Европейският съвет припомня заключенията си от декември 2020 г. относно прилагането на режима на обвързване с условия.
40. Европейският съвет обсъди предизвикателствата в селскостопанския сектор и опасенията, изразени от земеделските стопани. Като припомня съществената роля на общата селскостопанска политика, той призовава Съвета и Комисията да продължат работата, както сметнат за необходимо. Европейският съвет ще продължи да разглежда положението.